

לישועתך קויתי י"י

זה ספר

ישקו העדרים

והוא אוצר בלום של תורה הכלולים בו
מאמרים, ביאורים, רעיונות, טבלאות,
עצות, פסקי הלכה, מוסר ועוד
שנאמרו, נכתבו ונלמדו בעזהי"ת
בבית-המדרש צור-חיינו בעי"ת ק' מלאכי

על-ידי הרב יוחאי בן סלימאן עמר הלוי נר"ו

תשס"א לאור בשנת ה'תשע"ה ליצירה

שנת השמיטה ב'שכ"ו לשטרות

לק"י, ששי לסדר עם לבן גרתי י"ז בסלו ה'תשס"ז ב'שיו"ח לשמרות

בית-המדרש ובית-הכנסת צור-חיינו ק' מלאכי הוראת ותקנות למתפלל וללומד

מוגשות בפני הציבור הוראות ותקנות כדי לשמור על הסדר והמשמעת במקום קדוש זה.
כל מתפלל ולומד מתבקש לקרוא ולהבין ולשנן הוראות ותקנות אלו ולהישמע להן, וכן
לאלו שייאמרו בעתיד על-ידי רב המקום או בא כוחו הן בכתב הן בעל-פה

- (א) מנהג המקום להתפלל בימות החול ובמועדים וביום-הכיפורים ובראש-השנה ובתשעה-באב על-פי סידור תפילת 'כנסת-הגדולה', ולקרוא בתורה ובהפטרה על-פי תאג' 'פרשה מפורשה' בלבד. אל תמר אותו בסידור או בחומש אחר ואל תפרוש מהצבור. יחד עם זאת מתפללים משאר קהילות רשאים להתפלל בכל סידור ובכל חומש שיחפצו:
- (ב) מתנאי שליח-ציבור ההכרחיים. (א) שיהא הוא ובני-ביתו נקיים מעבירות וכגון שיש ברכותיו 'טלפון' נייד כשר. ללא 'אינטרנט' הן בביתו הן בטלפון הנייד הן ברכבו. אשתו מהלכת ברחוב בכסוי ראש כשר ומלא כגון מטפחת אך לא כפאה ח"ו. קובע עתים לתורה מדי יום. ועוד (ב) שייבטא את המילים והאותיות היטב. (ג) שיהא נוח לבריות. (ד) שיהא בעל זקן וולל 'זקנה' או זקן 'משופך' זקן 'מחודד' זקן 'קמני' וכדומה. (ה) שיהא נשוי. ועם כל זה שליח-ציבור מתמנה על-ידי רב המקום בלבד. לא יקום שליח-ציבור, אלא-אם-כן הזמינו 'אל-מַעֲזֵאם' (הממונה) ואז לא יסרב לו, אלא יקום בזריות שלא יהיו הציבור חס-ושלום דוממים אפילו רגע אחד כמימריה:
- (ג) לעולם לא יקום אדם לומר קדיש, הן לאחר תפילה הן לאחר שיעור תורה, בין בחול בין בשבת בין ביו"ט, אלא אם כן הוזמן באופן ברור ע"י 'אל-מַעֲזֵאם' (הממונה) וגם אז יצטרך להתעטף בטלית:
- (ד) מנהג המקום שלעולם אין שנים אומרים יחד קדיש:
- (ה) מנהג המקום להתפלל ולענות בקול-רם ונישא ובצותא ובקול אחיד כגון פסוקי-דזמרה, קרית-שמע, כל האמנים כגון על קדיש ועל חזרת ש"צ ועל ברכות קרית-שמע ועל 'מי-שבירך' ועל ברכות התורה ועוד, י"ג מדות, סיום התפילה אשרי וכו' עד עלינו לשבח, שיר-השירים ומזמורי הקבלת שבת ויו"ט, יגדל, אדון עולם ועוד, לקיים מה שנאמר קרא בגרון אל תחשף פשוף קרם קולך. עבדו את ה' בשמחה פאו לפניו ברגנה. דע כי כל קול חשוב ולכן אל תפרוש מן הציבור בתואנת 'כאב-גרון' 'חולשה' 'עייפות' והלב יודע אם לעקל אם לעקלקלות (סנהדרין טו.א):
- (ו) משעה שיקום השליח-ציבור להתפלל, מנהג המקום שכל הקהל מתפללים באופן ששפתותיהם נעות וקולם לא ישמע כלל (גדל קולו לא ישמע כמו תפילת העמידה). ואלו הם המקומות שהשליח-ציבור אומרם בעצמו והקהל - לרבות יחידים משאר קהילות - אומרים עמו בלחש במתכונת תפילת העמידה: (א) ברוך שאמר. (ב) נשמת כל חי עד סוף ישתבח. (ג) כל שבע ברכות קרית-שמע שבערבת ושבשחרית. (ד) מודים דרבנן. (ה) ובא לציון (עד ולעלמי עלמיה). (ו) עלינו לשבח. (ז) ברכת הלבנה:
- (ז) בחזרת השליח-ציבור (שחרית, מוסף, מנחה, נעילה ובערבית של-שבת מעין שבע) אין מנהג המקום לומר 'ברוך הוא וברוך שמו'. יחיד משאר קהילות הרוצה לאמרו יאמרנו בלחש באופן שקולו לא ישמע כלל דומיא דתפילת העמידה. וכן בחזרת השליח-ציבור בתפילות שבת באו"א רצה נא במנוחתינו, קדשנו וכו' אין לומר אמן אחר כל פסקא, יחיד משאר קהילות הרוצה לאמרו יאמרנו בלחש כך שקולו לא ישמע כלל דומיא דתפילת עמידה. וכן בחזרת שליח-ציבור באמירת 'עלה-ויבוא אין לומר אמן אחר כל פסקא, יחיד משאר קהילות הרוצה לאמרו יאמרנו בלחש כך שקולו לא ישמע כלל דומיא דתפילת העמידה:
- (ח) מנהג המקום להתפלל בערבית של-שבת ובמנחה של-שבת ובתשעה-באב לילו ויומו ובליל-הושענא רבה ובליל-שבועות להיות עטופים בטלית, ולא עוד אלא צריך לצאת מהבית עטוף ולחזור עטוף. אנא אל תגדע מנהג זה שהנחילו לנו קדמונינו נוחם-עדן ושמך דוגמא לאחרים ובפרט לבניך חרף קשיי הדעת והזמן. וראוי גם לאחרים להתעטף ולא לפרוש מן הציבור:
- (ט) אין מנהג המקום לעמוד באמירת 'ויברך דוד', 'מזמור שיר ליום השבת' שלאחר ברוך שאמר, 'ברכו' קודם ערבית, 'ברך שמיה' י"ג מדות שבאשמורות ועוד. זה הכלל, הבט ימין וראה ועשה ואל תפרוש אדם מן הציבור לעמוד כשהציבור יושבים או לשבת כשהציבור עומדים:
- (י) מנהג המקום שהשליח-ציבור אומר 'נקדישך ונעריצך' בעצמו וכל הקהל מאזינים. יחיד משאר קהילות הרוצה לומר 'נקדישך ונעריצך' יאמרנו בלחש כך שקולו לא ישמע כלל דומיא דתפילת עמידה. אמנם אמירת 'קדוש' 'ברוך' 'ימלוך' יאמרו בקול רם ובנעימה מיוחדת ומתונה ואחידה ואין לפרוש מן הציבור:

(א) אסור לישון בבית-הכנסת ולכן כשתרגיש שהנך נוטה להירדם עמוד כשפניך למזרח. אל תמתין עד שיעירוך או שישבו את תשומת ליבך ודי לך בגנאי הגדול שהנך נרדם בביהכ"נ תחת להתפלל לה: מי שהוזמן על-ידי אל-מַעֲזוֹם' והממונה לומר קדיש 'הא שלמא' או 'על ישראל' תחילה יתעטף בטלית וואס זה יום אף יכרך עליה אף שהיא טלית של-בית-הכנסת. ש"ע ונו"כ אור"ח סימן י"ד, ולא יתאחר באמירת הקדיש כלל כדי שלא יהיו הציבור ח"ו דוממים אפילו רגע אחד:

(ג) בְּשִׁעַת קריאת התורה וההפטרה הכל יושבים ומאזינים ומביטים ב'פָּרָשָׁה' ללא לחישת שום פסוק. אין לעמוד או לשוטט בבית-הכנסת כלל וכל-שכן לצאת מבית-הכנסת ווארואה זו אמורה לנכות ילדים. אין לימוד עם הקורא בתורה ולא ללמוד את תורו בזמן הקריאה. לא ילמד אדם עם בנו תרגום או 'ששי' או דבר אחר בזמן הקריאה. זכור, כשאתה לומד או מעיין בזמן קריאת התורה או קורא דבר אחר, מלבד שזו מצוה הבאה בעבירה, זאת ועוד שהנך עושה ארבע רעות. [א] מפריע להקשבת הציבור. [ב] מזלזל בתורה כאומר 'איני רוצה לשמוע דבריה'. [ג] לעולם לא תלמד להבין מהטעויות שמעירים לשאר העולים כי הנך שקוע במעשיך. [ד] והגורע מכל, שהנך מנחיל מִשְׁגָּה זה לבניך ולשאר צעירי הצאן וגם כשיגדלו ישארו בקלקול זה ושבתא כיון דעל על:

(ד) בליל-פורים ויומו נקראת המגילה על-ידי רב המקום. על כל הציבור להיות בהאזנה ובשתיקה מוחלטת ללא לחישת שום פסוק. ילדים שלא ניתן לשלוט בהם לא יכנסו לבית-הכנסת כלל. והוא הדין בימי ראש-השנה שיש למנוע כניסת ילדים קטנים לבית-הכנסת בשעת תקיעת שופר כאשר לא ניתן לשלוט בהם. **דע** והשבות אל לבבך כי אין בית-המדרש ובית-הכנסת 'גן' או 'פעוטון' או 'מעון' או 'גן-שעשועים' או מפלט לַאֲם קֶשֶׁת-יום וקֶשֶׁת-רוח. אל תביא את ילדיך לבית-מקדש מעט זולת אם ברור לך כי ביכלתם לשבת בדממה ולהקשיב ולענות 'אמן' 'ברכו' 'קדוש' ועוד:

(ט) מנהג המקום לתרגם את כל קריאת התורה וההפטרה הן בשבתות והן במועדות. הילד המתרגם יעמוד בתיבה מימין העולה ומקביל לחזן ס"ת:

(טו) 'מי-שברך' או 'השכבה' יִתְּנוּ לכל דורש תמורת תשלום של 5 שקלים ודוקא לאחר קריאת התורה בתפילת מנחת שבת. המעוניין ב'מי-שברך' או ב'השכבה' יודיע לממונה מערב שבת או מערב יום-טוב. אל תפתיע את החזן בְּשִׁעַת אמירתו כדי שלא לשבשו וגם כדי למנוע טורח ציבור:

(יז) הקונה כל מצוה שהיא כגון עלייה לתורה או מפטיר או גלילה או בר-יוחאי או כל דבר אחר שנמכר, וכן הדורש 'מי-שברך' או 'השכבה' בעבורו או בעבור אחר, חייב לפרוע את חוב קנייתו או נדרו או נדבתו אך ורק לבית-המדרש צור-חיינו ק' מלאכי ואינו יכול לטעון שבדעתו היה לשלם למקום אחר. ואפילו אם הִתְּנָה שאת נדריו ישלם למקום אחר תִּתְּנָהוּ בטל למפרע:

(יח) על הקונה 'מצות גלילה' להיות זריז ובקי באופן הגלילה ובטיבה. אל תקנה לעצמך או לאחרים 'מצות גלילה' כאשר אינך זריז ואינך יודע בטיב הגלילה ומעשיה:

(יט) הקונה 'מברך' בשחרית או במנחה הן בשבת הן בימי החול לא יכבד מתפלל מיוצאי-תימן כלל, רק אם ברור לו שהמכובד יודע לקרות היטב בטעמי מקרא או שיעלה המכובד ובלבד שהחזן יקרא:

(כ) לאחר תפילת שחרית שֶׁל-שבת או שֶׁל-יום-טוב או של-חול-המועד או של-פורים קודם עלינו לשבת, מנהג המקום שהרב מלמד פרק במנורת-המאור על-פי סדר הפרקים. הפרק יֵאָמַר בלשון הקודש כלשון יהודי-תימן בשילוב הסבר בלשון עברית [ועוררית] המדוברת:

(כא) בסיום תפילת שחרית של-שבת ויו"ט אין אומרים 'ברכו' קודם 'עלינו לשבח' [ש"ע ר"ם קל"ז וסימן רפ"ז סימן:] מנהג המקום שקטן עולה ל'מנין שבעה' ודוקא למברך 'ששי' ודוקא בְּשִׁלְמִדו' כהוגן לאחר שנבחן אצל רב המקום. ילדים קטנים ביותר יורשו לומר 'ששי' אך לא יותר משלושה פסוקים כדי למנוע טורח ציבור. אב שברצונו שֵׁיֵאָמַר לבנו 'מי-שברך' עליו לשלם 5 שקלים ויֵאָמַר רק לאחר קריאת התורה של מנחת שבת. אב חשוב ונכבד! עתיד ילדיך חשוב לך ולנו. אנא שִׁלַחם ללמוד אצל מֵאִיר בקי ומוסמך ויר"ש. בקיאות הילדים וידעתם וכן בקיאות הִמָּאִיר נקבעת ע"י רב המקום בלבד:

(כב) מי שאינו בקי לקרוא בתורה או להפטיר ע"פ טעמי המקרא וכללי הדקדוק, גם אם הוא מבני-תימן לא יקרא כלל טרם הבחנו אצל רב המקום או שיעלה לתורה והחזן יקרא. גדר בקי נקבע ע"י רב המקום. אורח מבני-תימן שיעלה לקרוא ויוברר שאינו בקי, ואדרבה מהפך ומבלבל, יורד מס"ת:

(כג) 'עבדו את יי' בשמחה'. כמו כן יש להקפיד בחזרת ש"צ לענות 'אמן' על כל ברכה בקול רם ובפרט כאשר המנין מצומצם. **דע** הקפד לענות 'אמן' רק בגמר התיבה ע"י הש"ץ או המברך ואל תהיה בכלל הטועים העונים 'אמן קטופה' ו'אמן חטופה' ו'אמן קצרה' ונכונות מ"י ע"א. ש"ע אור"ח סימן קכ"ד סעיף ח"ו:

(כד) מתפלל שגמר 'תפילת הלחש' ופסע לאחור, לא ישב אלא יעמוד בדומיה בְּמָקוֹם שֶׁכָּלוּ פסיעותיו עד הגעת שליח-ציבור לקדושה או לקדיש. ולא יִסָּב ראשו לצדדיו או לעֵבֶר המתפללים ולא יתעסק בדברים אחרים מרעישים ומרשרשים, כגון: גרירת שלחן או כסא או פתיחת 'שקיות' או יציקת משקה או כל דבר אחר הגורם להפרעת תפילת שאר הקהל:

- (כ) אין לדבר או לסמן או לאותות כלל בבית-הכנסת אפילו שלא בזמן תפילה וכל-שכן בזמן תפילה, וקל וחומר בפשעת חזרת שליח-ציבור. חובה על כל אב להחדיר בלב ילדיו את חשיבות בית-הכנסת וקדושתו, ולכן ימנעם מלשוטט או לשחק או לאכול או לדבר בבית-הכנסת הן בפשעת תפילה הן בפשעת לימוד, ואפילו בחוץ ימנעם מכל אלו כל שקרבכם לבית-הכנסת מפריעה למתפללים:
- (כז) אל תבצע שום פעולה הגורמת להסחת דעת המתפלל. הלכך אל תחלק ואל תחזיר תיג'אן, תפאליל, סידורים, מנורת-המאור, חמשין וכל כיוצ"ב בשעת תפילה כלל הן בחול הן בשבת, וכל-שכן בזמן אמירת קדיש, כי בפשעת החלוקה או ההחזרה אין הציבור נותן דעתו לתפילה ולחזרת ש"צ ולקדיש, ויש חשש ל'אמן יתומה'. לכן יחלקום קודם התפילה, ויחזירו רק לאחר הקדיש שלאחר עלינו לשבח ואז ימנעו פטפוטים והסחות דעת:
- (כח) לעולם יזמין 'אל-מעאזם' (והממונה) מראש את הש"ץ לתפילה או לאמירת קדיש או ל'כווט' בספר תורה, וזאת כדי לאפשר לו להתכונן ולהתעטף ולברך כהוגן ולא לגרום לדממה מעיקה ולו לרגע, שגנאי הוא לציבור להיות דומם:
- (כט) יש לדייק ולהגיע קודם הזמן של כל התפילות ולצאת רק בסיום תפילה. זכור! שיר-השירים, תיקון, שיעורי-תורה, 'אלפא ביתא' ועוד הם נחלת הכלל ואיש בל יעדר. המאחר או הנעדר פוגע בחשיבות של 'ברוב עם הדרת מלך' וגורם להיבט שלילי לילדי המקום וכל-שכן לילדיו:
- (ל) חזן ס"ת הנקרא 'אל-מכווט' עליו להיות בקי היטב בטעמים ובדקדוק ולכווט כהוגן לכל אחד ולא יעמוד בחינם ליד הקורא. זולת אם הקורא אומר לו או מרמוז לו שהוא בקי ואינו צריך לו, אז ימשוך את ידו. הא לאו הכי 'יכווט' לכולם גם לגדול בתורה.
- (לא) על החזן ס"ת 'אל-מכווט' לקרוא לכל עולה בשמו ובשם אביו ולזה עליו לדעת היטב מראש את שם העולה ושם אביו במדויק כדי להזמין בכבוד ולא בשיבושי שמות הגורמים לשיבוש דעת העולה:
- (לב) מוצרי מזון ומשקאות (למעט משקאות חריפים וגרעיני חמניות) כשהם סגורים וחתומים במקוריותם יתקבלו בברכה מכל תורם אך ורק בתיאום עם הממונה ובלבד שיהיו בכשרות 'בר"ץ העדה החרדית' או 'הרב לנדא' בלבד! אל תתרום שום מוצר שאינו בכשרות זו או מוצר מעשה-בית או כל דבר אחר. כמו-כן אין להכניס למקום שום ריהוט או ספרים או חפץ כל-שהוא ללא תיאום עם הממונה:
- (לג) חל איסור מוחלט לשחות בתוך בית-הכנסת משקה חריף כל-שהוא ואפילו בסתר ובצינעא אפילו שלא בפשעת התפילה! גם משקאות אחרים כגון 'קפה' 'תה' 'קיש' אסורים בשתייה ודוקא בשעת תפילה וכן בחול הן בשבת או באשמורות. אמנם בזמן תלמוד תורה ובגון שיעורי תורה, תיקון השענה רכה ושבעות, קריאת ג' מגילות, שיש ושעור או בשמחת-תורה או בסיום מסכת, מותר. כמו-כן חל איסור מוחלט לפצח גרעינים ובדומה להם או לאכול 'קאת' בבית-הכנסת וכל-שכן בזמן שיעור תורה או בפשעת התפילה:
- (לד) אין להזיז או להוציא שום ריהוט ממקומו הקבוע שבבית-הכנסת ללא קבלת אישור מהממונה:
- (לה) מנהג המקום להתפלל עם תפילין במנחת תעניות וזולת כשיחול עשרה בטבת ציוס ששי כגון בשנת ה'תשפ"א הכעל"ט):
- (לו) מצאת בחברך דופי ופגם, אנא אל תעלים עיניך מטעותו וממשגהו, אלא הוכיחו בסתר ובנועם מילים ובאהבה על-מנת שיתקן דרכיו. ואם הנך ירא מתגובתו הוכיחו בעילום שם. אם הערת לו כמה פעמים ועדיין הנו עומד ב'מרי' הנך נקי כמאמר הנביא [יחזקאל ג', י"ט] 'ואתה את נפשך הצלת':
- (לז) המשך קיום המקום ואחדותו מותנה בשיתוף פעולה של כל אחד ואחד. אנא, אל תתפלל במקום אחר גם אם הוזמנת לסעודת מצנה כגון ז' ברכות או ברית מילה. אם הוצרכת לשמש שם כש"צ או ששכחת והתפללת, בכל זאת עליך להיות נוכח בזמן התפילה גם אם יש מנין וכ"ש אם אין מנין:

ברור לכל מבין שאי-אפשר לכלול את הכל בתקנות וחוראות אלו,
 לכן יש להישמע גם לחוראות שיינתנו בעתיד הן בכתב הן בעל-פה
 בכל ענייני בית-הכנסת או בית-המדרש
 אָד אָד אָד אָד אָד
 מתפלל או לומד או אוֹרֵחַ שיש לו הערות או חוראות יִסְגֶּה לממונה.
 לא קבל מענה נאות יִסְגֶּה לִרְבּ המקום בעל-פה או בכתב

איש את רעהו יעזרו ולאֲחֵיו יאמר תִּזְק וְשִׁעִיה מ"א, ו'

אח חשוב ונכבד! קבע עתים לתורה בכל יום ויום, ומעבר לקביעותך נצל כל עת פנויה ללמוד תורה

כמבואר בשלחן-ערוך יורה-דעה סימן רמ"ו:

סעיף א': כל איש ישראל חייב בתלמוד-תורה, בין עני בין עשיר, בין שלם בגופו בין בעל יסורים, בין בחור בין זקן גדול. אפילו עני המחזיר על הפתחים, אפילו בעל אשה ובנים חייב לקבוע לו זמן לתלמוד-תורה ביום ובלילה שנאמר והגית בו יומם ולילה: סעיף ג': עד אימתי חייב ללמוד עד יום מותו שנאמר ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך. וכל זמן שלא יעסוק בתורה הוא שוכח: